

У ліпені сорак чацвёртага Чырвоная Армія была ўжо на подступах да Жабінкаўшчыны. Неацэнную дапамогу воінам аказалі партызанскія атрады імя Міхаіла Чарнака. 20 ліпеня поблізу Ма-жэйкаў яны перадалі камандаванню 48-й гвардзейскай стралковай дывізіі каштоўныя звесткі пра ўмацаванні гітлераўцаў вакол Жабінкі і Брэста.

Аднак карціна баявых дзеянняў мянялася вельмі хутка, і камдыў Глеб Корчыкаў запатрабаваў неадкладна пераправярэць даныя, атрыманыя ад партызан. У штаб выклікалі шэсць разведчыкаў на чале з камандзірам аддзялення разведроты Героем Савецкага Саюза Мікалаем Пустынцавым. Адначайны шасцёрцы было загадана неадкладна «прагуляцца» па варожых тылах. Байцы перайшлі лінію фронту, неўзабаве дабраліся да горада над Бугам і па рацэ перадалі даныя пра сілы праціўніка, каардынаты варожых пазіцый.

Афіцэры 67-га палка (у цэнтры — камандзір Сяргей Празеў).

Патрабавалася ўзяць «языка», і ротны цудоўна ведаў, каму даручыць такое адказнае заданне, таму падазваў гвардыі старшыню Аляксея Пшанічка: «Алешка, трэба «язык» пазарэз». І Пустынцаў паласнуў далонню на шыі. 20-гадовы юнак матлянуў віхрамі. Вочы ў яго загэраліся азартам, і камандзір зразумеў: гэты зробіць, гэты зможа, нават калі давядзецца «паяваць» дзень-ноч. Доўга чакаць не давялося: «пасланец» вярнуўся хутка, ды не сам — разам з каштоўным немцам.

«Ад савецкага інфармбюро...»

Кожны дзень на працягу ўсёй вайны ў радыёэфір ліцелі аперацыйныя зводкі «Саўінфармбюро», агучаныя магутным галасам легендарнага дыктара Юрыя Левітана. Кожнае паведамленне пачыналася словамі: «Гаворыць Масква! Ад Савецкага інфармбюро...» — хоць насамрэч перадачы рыхтаваліся і перадаваліся далёка ад

савецкай сталіцы: у гарадах Свядлоўску і Куйбышаве. У аўторак, 18 ліпеня 1944 года, сярод іншых населеных пунктаў, вызваленых ад захопнікаў, прагучала і назва нашай Жабінкі.

Вось урывак з таго паведамлення: «На Брэсцкім накірунку нашы войскі, развіваючы наступленне, авалодалі раённымі цэнтрамі Брэсцкай вобласці горадам і чыгуначным вузлом Гайнаўкай і горадам Антопалем. А таксама з баямі занялі больш за 150 іншых населеных пунктаў, у тым ліку буйныя населеныя пункты Нараўка Малая, Вайноўка, Каростычы, Амялінка, Жабінка, Завершы, Запруды, Беразна, Бародычы, Асіповічы, вузлавую чыгуначную станцыю Жабінка і чыгуначную станцыю Антопаль».

І далей: «Савецкія рухомыя атрады выбілі немцаў з вузлавой станцыі Жабінка і перарэзалі чыгуначную дарогу Кобрын — Брэст. За дзень баёў знішчана больш за

Аўчыннікаў і яшчэ шасцёра чырвонаармейцаў. Аднак самыя напружаныя бітвы былі яшчэ наперадзе.

У напамін пра мужнасць і адвагу

У вызваленні Жабінкаўшчыны бралі ўдзел прадстаўнікі розных родаў войскаў. У Арэпічах ёсць вуліца Фёдора Рацюка. Яна названа ў памяць пра чалавека, які паклаў галаву поблізу гэтай вёскі, змагаючыся з ворагам.

Камандзір экіпажа СУ-152 гвардыі старшы лейтнант Рацюк нарадзіўся на Кіеўшчыне ў 1909 годзе. Для Фёдора Яўціхі-евіча вайна пачалася ў сорак першым, а завяршылася поблізу невялічкай палескай вёскі 20 ліпеня 1944 года. На досвітку «зкіп-пых машыны баявой» (у склад яго, акрамя камандзіра, уваходзілі радавыя гвардзейцы Васіль Паўлаў і Мітрафан Фядзюкін) атрымалі заданне разведць мясцовасць на памежжы Камянецкага і Жабінкаўскага раёнаў. Ва ўрочышчы Моргі савецкая самаходка была падбіта немцамі, якія заселі на Арэпіцкіх могілках. Цяжка паранены Фёдар Рацюк выбраўся з баявой машыны і папоўз узлескам у бок вёскі. Яшчэ жывога, але моцна абгарэлага чырвонага камандзіра знайшлі мясцовыя жыхары Арцём Цыбуля і Рыгор Славуціч. На іх руках ён і памёр. Тут, у сасновым бары, сяляне і пахавалі воіна.

Акрамя таго, 20—21 ліпеня, вызваляючы жабінкаўскі край, склалі галавы больш за дзве сотні савецкіх афіцэраў і салдат 48-й гвардзейскай стралковай дывізіі і 20-й, 23-й, 55-й і 61-й стралковых дывізіі 28-й арміі 1-га Беларускага фронту. Іх імёны ўвечавечаны на Брацкай магіле ў Жабінцы.

Пры вызваленні райцэнтра асабліва вызначыліся 67-ы, 174-ы і 265-ы стралковыя палкі Баранавіцкай двойчы Чырванасцяжнай ордэна Суворова дывізіі. За свае подзвігі больш чым трыццаць воінаў атрымалі баявыя ордэны і медалі. У напамін пра іх мужнасць і адвагу адна з вуліц Жабінкі носіць імя 67-га палка.

Ён двойчы бачыў Жабінку ў агні

На змену расчараванням і няўдачам лета сорак першага прыйшлі радасць і вызваленне ў ліпені сорак чацвёртага года. Пра тое не раз згадвалі ветэраны самай крывавай вайны.

У чэрвені 1973 года Жабінку наведалі былыя камандзіры і байцы. Ветэранскую дэлегацыю, у якой былі масквічы, аранбуржцы, прадстаўнікі Сярэдняй Азіі, узначальваў генерал-палкоўнік у адстаўцы Іван Тутарынаў — чалавек легендарны. У Жабінцы шановныя госці выступілі перад вучнямі ды настаўнікамі сярэдняй школы № 1 і працаўнікамі цукровага завода, дзе пакінулі запісы ў альбомах ганаровых наведвальнікаў.

Іван Тутарынаў распавёў, як 22 чэрвеня 1941 года быў сярод тых, хто прыняў першы ўдар пад Брэстам і Жабінкай, а ў 1944-м вызваляў гэту зямлю: генерал і яго сябры-аднапалчане двойчы бачылі наш край у агні. Іван Васільевіч прамаўляў: «Мы сабраліся тут, на месцы першых, самых цяжкіх баёў

з ворагам, каб бабачыць, як расцвілі гэтыя мясіны за пасляваенны час, каб сустрэцца з людзьмі, якія тут жылі і працуюць».

Франтавік меў багату біяграфію. Ён нарадзіўся ў сям’і астраханскага казака. Таму з маленства ўмеў трымацца ў седле і 19-гадовым юнаком быў залічаны ў кавалерыйскую школу. Упершыню патрапіў у нашы мясіны восенню 1939-га, калі Чырвоная Армія рушыла ў поход па Заходняй Беларусі. Удзельнічаў і ў савецка-фінскай вайне. Затым палкоўнік Тутарынаў служыў пад Кобрынам, дзе сустрэў пачатак Вялікай Айчыннай.

22 чэрвеня сорак першага ён удзельнічаў у контрударах Чырвонай Арміі ў раёне Жабінкі. А затым са сваім 14-м механізаваным корпусам з цяжкімі баямі адступаў на ўсход. Ужо ў званні генерал-маёра ў 1942—1944 гадах Іван Васільевіч кіраваў 9-й гвардзейскай Кубанскай казацкай кавалерыйскай дывізіяй, якая замалася за Каўказ, вызваляла Украіну і Беларусь.

Першай ішла разведка

Жабінкаўская зямля стала вольнай, а вайна паканілася далей на Захад. Заставалася яшчэ 292 дні да пераможных салютаў. І як заўсёды, шлях да вызвалення гарадоў і вёсак, канчатковай перамогі над лютым ворагам першымі адольвалі разведчыкі.

Просты сялянскі хлопец з мілагучным прозвішчам Пшанічка, якому споўнілася толькі дваццаць, вызначаўся адчайнай смеласцю і адвагай, хутка стаў камандзірам узвода. Больш за дзве сотні разоў Пшанічка і яго «каласкі» пераходзілі лінію фронту, здабылішы каля 60 палонных. Аляксей Лявонцэвіч меў два медалі «За адвагу», стаў кавалерам ордэнаў Славы III і II ступеняў, Айчыннай вайны II ступені і Чырвонага Сцяга. Яшчэ — ордэн Леніна і Зорка Героя, якія ён ніколі не насіў. Палкоўнік высокі ўзнагароды былі атрыманы за бой, з якога юнак не вярнуўся жывым.

Гэта адбылося ва Усходняй Прусіі. Разведчыкі пад камандаваннем Аляксея адбілі чатыры атакі, пакрашылі да сотні варожых салдат, трымаючы абарону. У крытычны момант Аляксей Пшанічка ўзняў сваіх байцоў у контратаку, здабыў перамогу — коштам уласнага жыцця. Заставалася зусім недалёка да Перамогі. На календары была пятніца, 16 лютага 1945-га. У гэты самы дзень Алёшы споўніўся 21 год. Сумным быў той дзень нараджэння, які стаў і днём смерці...

Герою не пашчасціла дажыць да заканчэння вайны. У адрозненні ад яго, генералу Тутарынаву было наканавана доўгае жыццё. У 1959—1961 гадах ён з’яўляўся камандуючым паветрана-дасягальным войскам СССР. Парадны кіцель Івана Васільевіча ўпрыгожвала мноства ўзнагарод: два ордэны Леніна, шэсць — Чырвонага Сцяга, Чырвонай Зоркі, «Знак Пашана», а яшчэ — палкаводчыя ордэны: Суворова, Кутузава, Багдана Хмяльніцкага ды шматлікія медалі. Ваеначальнік памёр 19 чэрвеня 1978 года — у дзень, калі яму споўнілася 74 гады.

Анатоль БЕНЗЯРУК, фота з архіва аўтара.

«Маштабы ўражваюць!»

Экскурсія для работнікаў падатковых органаў прайшла ў Палацы Незалежнасці

Наймацнейшы лівень, які абрынуўся 18 ліпеня на беларускую сталіцу, не перашкодзіў работнікам Міністэрства па падатках і зборах, інспекцыі МПЗ па Мінскай вобласці і горадзе Мінску трапіць на экскурсію ў Палац Незалежнасці. Яны убачылі на свае вочы, які і пры якіх умовах пішацца найноўшая гісторыя Беларусі, бо менавіта тут штодня адбываюцца сапраўды знакавыя падзеі і прымаюцца важныя палітычныя рашэнні.

Перад пачаткам экскурсіі гасці аднаго з галоўных сімвалаў нашай краіны паслухалі аповед пра яго будаўніцтва. Узвядзенне Палаца Незалежнасці пачалося ў далёкім 2011 годзе. Тады перад будаўнікамі стаяла важная задача: пабудавачь будынак беларусамі і прычыпкова з айчынных матэрыялаў. Каб збудавачь аб’ект «пад ключ», у будую-нікоў было 57 месяцаў, аднак ён быў узведзены дзятэрымінова — усяго за 30 месяцаў карпатлівай працы. І ўжо ў 2013 годзе будынак расчынуў свае дзверы перад ганаровымі гасцямі з Беларусі, а таксама блізкага і далёкага замежжа. А цяпер па распарадженні Прэзідэнта сюды маюць магчымасць трапіць на экскурсію і простыя беларусы.

Намеснік начальніка ўпраўлення фінансавання, бухгалтарскага ўліку і справаздачнасці Міністэрства па падатках і зборах Алена СЕВЯРЖЫЦКАЯ была ўдзячнай магчымасці падарожжа да цэнтра палітычнага жыцця Беларусі:

— Я ўпершыню знаходжуся ў гэтым дзё-восным і цудоўным месцы. Пераступіўшы парог Палаца, была зачараваная прыгажосцю ўбрання, якая тут пануе. Убачанае ўражвае. Выдатна, што ў кожнага грамадзяніна нашай краіны і не толькі ёсць магчымасць наведаць Палац Незалежнасці.

Кансультант Міністэрства падаткаў і збораў Сяргей КАЛЫКІНА ўразіла адна з зал, падзеі ў якой увайшлі ўжо ў усветную гісторыю. Так, напрыклад, у 2015 годзе ў ёй прайшлі 16-га-дзінныя перагаворы «нармандскай чацвёркі»:

— Пачынаўшы тут, па-асабліваму ўспрымаеш знабычасць рэзідэнцыі кіраўніцтва дзяржавы, значнасць рашэнняў, якія тут прымаюцца.

Яўген КСЯНДЗОЎ.

Добрая навіна «Усё пачынаецца з дзяцінства»

Мінск і Курск падпісалі пагадненні аб супрацоўніцтве

З 15 да 20 ліпеня па ініцыятыве Расійскага фонду міру пры садзейнічанні Беларускага фонду міру на тэрыторыі нашай краіны праходзіць XXXIV Міжнародны Марш Міру. Яго мэта — дэманстрацыя імкнення да міру, вырашэння спрэчных пытанняў дыпламатычным шляхам, захаванне гістарычнай прадэды па падзеі Вялікай Айчыннай вайны, знаёмства з гераіка-патрыятычнымі традыцыямі, гісторыка-культурнай спадчынай і турыстычным патэнцыялам Беларусі, абмен вопытам міратворчай работы, пашырэнне партнёрскага супрацоўніцтва з прадстаўнікамі грамадзянскай супольнасці рэгіёнаў Расіі і Беларусі. 17 ліпеня пагадненні аб супрацоўніцтве паміж установамі адукацыі падпісалі ў Мінску.

Сёлетня Марш прысвечаны 80-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і праходзіць ва ўсіх абласцях і горадзе Мінску. Дзярчы, перад падпісаннем пагадненняў аб супрацоўніцтве ўдзельнікі праекта ўсклалі кветкі да Вечнага агню, ушанавалі герояў ўвайшы мінуты маўчання.

«Сёння мы падпісваем пагадненні аб супрацоўніцтве паміж школамі Курска і Мінска, — распавёў кіраўнік спраў адміністрацыі Савецкага раёна сталіцы Сяргей ЯНКОўСКИ. — У Маршы Міру задзейнічана больш за 40 чалавек як з расійскага, так і з беларускага боку. У нашым раёне ўжо чатыры школы далучыліся да гэтай ініцыятывы. Да наступнага года мы плануем, што ўсе школы раёна стануць школамі міру. Для раёна гэта мерапрыемства сапраўды знакавае. Яно кіравава на падтрыманне сяброўскіх, цёплых, добрасуседскіх і мірных адносін паміж Беларуссю і Расіяй. Акрамя таго, гэта яшчэ і пэўны пасыл да навакольных».

Моладзь выбірае будучыню

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Начальнік ўпраўлення прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь Аляксандра ПАТРОВА, у сваю чаргу, адзначыла, што з кожным годам усё больш маладых людзей усведамляюць: прафесійная адукацыя — гэта прэстыжна і перспектыўна.

Яна паведаміла, што ў 2024 годзе прыёмная кампанія на ўзроўнен ПТА пачалася 15 чэрвеня, завершыцца 23 жніўня, і нагадала аб тэрмінах прыёму дакументаў на ўзроўнен ССА: на бюджэт дзевяцікласнікі могуць падаваць іх з 20 ліпеня да 3 жніўня, адзінаццікласнікі — з 20 ліпеня да 6 жніўня, на платнай аснове — да 13 жніўня.

— У цяперашняй прыёмнай кампаніі бяруць удзел 157 устаноў адукацыі, — распавяла Аляксандра Мікалаўна. — У гэтым годзе якіх Нацыянальнай цэнтр электрон-ных паслуг актыўна ўдзельнічае, садзейнічае прадукцыйнаму лічбаваму дыялогу паміж бізнесам, грамадствам і дзяржавай.

Аляксандра АНЦЭЛЕВІЧ.

Уся краіна ў тваім смартфонe

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Партал арыентаваны ў першую чаргу на юрыдычных асоб і бізнес або ўсё ж пераважна на звычайных грамадзян? Колькі паслуг даступна сёння на адзіным партале электрон-ных паслуг «Е-паслуга»?

— Адзін з ключавых кірункаў нашай работы — распрацоўка і аказанне электронных паслуг для розных катэгорій спажыва-цую: грамадзян, бізнесу, дзяржаў-ных органаў і арганізацый. Мы пастаянна працуем над тым, каб колькасць новых, цікавых, запатрабаваных паслуг у электрон-ным выглядзе расла, каб любая жыхіцёва або дзелявая сітуацыя лёгка і зручна магла быць вырашана ў некалькі клікаў — ці то атрымання дазволу на права-дзенне аэрафотаздымкі, пропуску на права ўезду ў пагранічную паласу або даведкі аб памеры пенсіі. Гэтыя і многія іншыя сэр-вісы ўжо рэалізаваны на Адзіным партале электронных паслуг, які з’яўляецца заканадаўча вызначанай пляцоўкай для замовы і атры-мання дзяржаўных паслуг. Сёння на партале даступны больш за 560 электронных сэрвісаў.

ЯК СТАЦЬ КАРЫСТАЛЬНІКАМ?

— Калі я хачу скарыстацца сэрвісамі мабільнага дадатку «Е-паслуга» — што трэба зрабіць папяркова?

— Неабходны смартфон з функцыяй NFC і ID-карта. Прыкладзіце ID-карту да тыльнага боку смартфона, увядзіце PIN і і актывіруе свой асабісты кабінет на Е-Паслуге. Абарона дадзеных, якія перадаюцца праз мабільны дадатка Е-Паслуга, у тым ліку персанальных, забяспечана праз тэрмінальны рэжым работы з выкарыстаннем крыптаграфічных пераутварэнняў у адпаведнасці з рэгламентуючымі стандартамі

Рэспублікі Беларусь, таму ўцечка персанальных даных выключана. — Ну, а калі ID-карты няма, толькі звычайныя папярковы пашпарт — як аўтарызавацца?

— Стаць карыстальнікам «Е-Паслугі» можна і не маючы ID-карты: аўтарызуецца па нумары тэлефона, email, уліковых запісах у Google або Apple. Асабістыя кабінеты на Адзіным пар-тале электронных паслуг ёсць у кожнага беларуса, звесткі аб якім унесены ў Рэгістр насель-ніцтва. Актывацыя асабістага ка-бінета адбываецца пры першым уваходзе ў яго. Сёння на партале больш за 220 т.с. актываваных асабістых кабінетаў. Пра асабістыя кабінеты, іх магчымасці мы шмат гаворым на старонках аялайн і друкаваных выданняў, у радыёэфірах. Яшчэ раз акцэн-туем увагу на самым важным: гэта аўтэнтыфікацыя па ID-кар-це, ключы электроннага лічба-вага подпісу, нумары тэлефона, email, уліковых запісах у Google або Apple; выкарыстанне элек-троннага кашалька для замовы і аплаты электронных паслуг; здзяйсненне комплексных пла-цэжаў; выкарыстанне банкаўскіх картак; настройка аялавяшчэн-няў (пошта, СМС, месенджэры); сэрвіс электроннай пошты гра-мадзяніна і юрыдычнай асобы, які дазваляе ўладальнікам ак-тываваных асабістых кабінетаў абменьвацца інфармацыйнымі паведамленнямі і лістамі; сэрвіс электроннага дакументаабаро-ту, які дазваляе атрымліваць і адпраўляць карэспандэнцыю з выкарыстаннем СМДЗ. Мабіль-ны дадатак Е-Паслуга пакуль даступна для выкарыстання толькі фізічнымі асобамі і толь-кі для сістэмы Android. Спампа-ваць дадатак можна ўжо сёння ў Google Play, Huawei AppGallery, Android RuStore. З моманту за-пуску прыкладання (20 снежня 2023 г.) зафіксавана каля 5000 яго устанолак.

УСЁ БУДЗЕ АНЛАЙН?

— Якія новыя адміністра-цыйныя працэдурны стануць сёлетэ даступныя ў мабільным дадатку?

— Галоўная каштоўнасць электронных сэрвісаў у тым, што карыстальнікі, бізнес або грама-дзяне, эканомяць час пры зно-сінах з дзяржавай. Раней коль-касць электронных паслуг пера-важала над адміністрацыйнымі

працэдурамі. Цяпер актыўная ра-бота ідзе менавіта над пераво-дамі адміністрацыйных працэдур у электронную форму. Так, неўза-баве ў аялайн-фармаце можна будзе атрымаць такія, безумоўна, значныя і чаканыя паслуг, як па-стаўка дазіцыі на чаргу ў дзіцячы сад; прызначэнне дапамогі па ця-жарнасці і родах; высечка дрэва; устаноўка зарадных станцый для электрамабільаў; атрыманне ліцэн-зій і сертыфікатаў; рэгістрацыя аўтамабіляў і тэхалідаў; прадстаў-ленне субсідый, льготных крэдытаў на будаўніцтва; узгадненне пера-планіроўкі жылля; прызначэнне сямейнага капіталу; рэгістрацыя шлюбў; ўсынаўленне (удачарэнне); атрыманне пашпарта, ID-карты; рэ-гістрацыя сабак і катоў; атрыман-не патэнта на вынаходства і многія іншыя. Перавод адміністрацыйных

працэдур у электронны від рэгулюе ў тым ліку распарадженне Прэм’ер-міністра Рэспублікі Беларусь ад 27 красавіка 2020 г. № 1199, у якім вызначаны канкрэтныя працэдур-ны для іх лічбавізацыі, устаноўле-ны тэрміны і адказныя дзяржаўныя органы. Згодна з дакументам, у 2023 годзе падзялялі пераводу ў электронную форму 310 адміні-страцыйных працэдур, рэалізаваны і даступны да заказу на парта-ле — больш за 200. Да прыкладу,

алічбаваны працэдурны па рэгіс-трацыі дагавораў куплі-продажу нерухомасці, падзелу зямельнай ўчастка, па рэгістрацыі правоў на нерухомасць (зямельныя участкі, дамы, ізаляваныя памішканні, ма-шына-месцы), па выдачы выписак, даведак аб правах на нерухомасць. Для грамадзян і суб’ектаў гаспада-рвання сёння на партале даступна 338 адміністрацыйных працэдур. У 2024 годзе мы працягваем ак-тыўную работу ў гэтым кірунку і плануем да канца года алічбавачь яшчэ 130 працэдур.

— Атрымаўшы даведку ў лічбавым фармаце, ці можна яе проста пераслаць у аргані-зацыю па месцы патрабавання, або дакумент трэба яшчэ неяк завярзаць?

— Усе даведкі або дакументы, атрыманыя праз адзіны партал